

PARAULES DES DE SOLSONA

"A L'ATZAR AGRAEIXO TRES DONES:
HAVER NASCUT DONA, DE CLASSE BAIXA,
NACIÓ OPRIMIDA, I EL TÈRBOL ATZUR
DE SER TRES VOLTES REBEL."

MARIA MERCÈ MARÇAL

Llibres públicats En femení I En femení II En femení III Records de mestres Biografies Simoneta Teatre Alguns premis

La vescomtessa

dijous, 2 d'agost de 2018

Mercè Bonany i Llorens

Va néixer a Solsona, el 1941, en el si d'una família benestant que, a més, tenia unes inquietuds culturals remarcables.

Tant el pare com la mare cantaven a l'Orfeó de Solsona.

La tieta Sofia n'era la solista. La família solia reunir-se cada vespre a casa de les tietes i solien parlar de temes diversos, però preferentment de política i d'història. Feien petits concerts i cantaven cançons.

L'àvia materna havia pres en el seu moment, la decisió de donar un ofici a totes les seves filles. Algunes, fins i tot havien anat a Barcelona a aprendre'l. La gran, la mare de la Mercè, la Pepeta, era planxadora. La Sofia, modista; la Ramona, cotillaire; la Mercè, modista; la Claustre, pianista; i la Pilar, perruquera. Aquestes noies també varen tenir un germà, el famós Dr. Antoni Llorens, eclesiàstic, canonge de Solsona, historiador i conservador del Museu Diocesà.

La decidida àvia Pepeta tenia una botiga de comestibles al carrer de Sant Miquel i, per la part del darrere, el seu marit, l'avi, tenia la fornall on treballava. L'avi havia anat a Barcelona a estudiar i, en tornar, com que portava una granota blava, les seves filles van passar a ser les noies de cal Manyà Blau. L'avi va portar la seva filla gran a Barcelona perquè veiés on havia treballat, a la Sagrada Família, i va poder veure el famós arquitecte Antoni Gaudí. Aquest avi artista, a part de posar la

Records_mestres.indd 97 18/11/16 14:26

98 major part de parallamps de Solsona, havia fet molts treballs artístics, entre els quals caldria destacar les reixes de la capella del Claustre.

La mare de la Mercè era la gran, la planxadora, que a més a més portava la central de telèfons de Solsona. El pare era el director del Banc Central. Ell sempre deia als seus fills que havien d'estudiar perquè era una riquesa que mai no els podrien prendre. Que de coses materials se'n podia tenir o no, però que els estudis sempre quedaven. La Mercè va tenir dos germans i una germana. Amb aquest lema del pare, tots van fer carrera. El gran va ser farmacèutic; el segon, advocat, i la germana,

Etiquetes

- Alguns premis (6)
- En femení (37)
- En femení II (28)
- en femení III (18)
- La vescomtessa dissortada (36)
- Llibres de biografies femenines (1)
- Llibres publicats (14)
- Records de mestres (22)
- Senyores solsonines (18)
- Simoneta (412)
- Teatre (2)
- Textos publicats (5)
- Una assassina massa jove (5)

Mad Griff

Em sento solsonina d'adopció i vull fer aquest blog per compartir amb la meua família, els meus amic@s, (potser també eneamigues?), company@s i, a ser possible, antic@s ex-alumne@s, la meua nova vida, la de la Mad Griff.

Visualitza el meu perfil complet

Arxiu del blog

- ▶ 2023 (45)
- ▶ 2022 (53)
- ▶ 2021 (46)
- ▶ 2020 (75)
- ▶ 2019 (75)
- ▼ 2018 (67)
  - ▶ de desembre (4)
  - ▶ de novembre (5)
  - ▶ d'octubre (9)

mestra.

La Mercè va començar els seus estudis a les Monges de Solsona. Eren de clausura i a ella i les seves amigues els inquietaven molt els misteris i la foscor de la clausura. Tant que solien, quan podien escapar de la vigilància, intentar entrar dins d'aquella foscor per descobrir quins n'eren els misteris. Un dia, com que havien d'anar amb les mans estirades perquè no hi veien, quan se'n van donar, estaven tocant el capellà que era allà a dintre per confessar-les. Elles no sabien que les monges entraven per una altra porta.

Però la Mercè era una nena poc menjadora i els pares van pensar que, fora de casa, s'esforçaria a menjar millor i podria revifar una mica. Com que a Manresa hi havia la tieta pianista que s'havia fet monja, la van portar al seu col·legi, el dels Infants, a la carretera de Vic. La hi van enviar amb sis anys. Comptaven que la tieta monja la faria menjar.

Aquest Col·legi dels Infants havia estat inaugurat el 1901 i estava al càrrec de germanes carmelites. Al parvulari, hi podien assistir tant nenes com nens però, per als nivells superiors, només era per a nenes. En esclatar la Guerra Civil, el Col·legi va ser requisat, i, l'agost de 1936, s'hi va instal·lar l'Escola del Poble, gestionada pel PSUC i la UGT. Llavors, es va destinar a infants fills d'obresos pobres.

En aquest col·legi s'hi va estar fins a quart de batxillerat.

Però un any, quan els pares van comprar la farmàcia del seu germà gran, no va anar al Col·legi. Tres mesos després de tornar-hi, amb nou anys, va fer l'examen d'ingrés i es va anar a examinar a l'Institut Verdaguier de Barcelona.

A l'estiu, la Mercè tornava a Solsona. I encara que s'ho passava bé, tampoc no la deixaven badar gaire. A casa seva no tenien piano i ella, que ja havia començat els seus estudis musicals, havia d'anar a casa de l'oncle, el Dr. Llorens, a practicar.

L'oncle era molt exigent i, si s'equivocava, la renyava. Moltes vegades anava fins al piano i li cargolava els dits per ensenyarli com els havia de posar. A ella li semblava que li feia mal. La Mercè també tenia el seu caràcter i moltes vegades li portava la contrèria a l'oncle. Aquest, quan perdia la paciència, per fer-la callar, li tirava alguna burilla apagada dels cigars que fumava sense empassar-se el fum. Mai no li va agradar anar a casa de l'oncle a estudiar piano i, si podia, se n'escapava.

El dia de la seva jubilació a la Festa de final de curs, l'any 1996. Una de les mestres encarregades de l'organització de la festa, Roser Fons, li va lliurar el regal i li va dirigir unes paraules d'agraïment.

Va estudiar fins a cinquè de piano i va acabar la teoria i el solfeig. S'havia preparat a Solsona amb la professora Montserrat Moncunill i a Manresa, amb la seva tieta. Però a Manresa, per tenir el títol reconegut, s'havia d'anar a examinar a Saragossa i ja no ho va fer.

Amb dotze anys, l'oncle li va trobar una altra feina. Ell i el seu amic mossèn Serra i Vilaró, que estaven treballant al Museu de Solsona, li van donar una palangana amb aigua i li van fer netejar curosament els pergamins del museu.

El Dr. Llorens havia estudiat a Roma, on havia estat l'organista del Col·legi Espanyol. Un any, hi va anar el rei Alfons XIII i ell va voler tocar-li «Els Segadors». El rei va escoltar-lo tranquil·lament però, en acabar, el va fer cridar i li va dir que sabia perfectament què significava el que havia tocat.

Un any, els fejecistes, els joves cristians de Catalunya, van organitzar un tren per anar a Roma a conèixer el Sant Pare i a visitar la ciutat santa. El Dr. Llorens va ser l'encarregat del grup de Solsona. Com que el viatge era molt llarg, ell els va organitzar uns Jocs Florals al tren i van engalanar un vagó per fer la festa.

Acabat el batxillerat elemental, a la Mercè la van enviar cap a Barcelona a estudiar Magisteri. La seva germana i les seves cosines ja l'havien estudiat a l'Escola Normal de Barcelona i sabien que no els havia anat gaire bé. Llavors, unes professores de Barcelona que estuiejaven a Solsona van explicar a la família que, a l'Institut de la Dona, la Falange també hi tenia una escola per estudiar Magisteri i que la gent n'estava força contenta.

La Mercè va quedar apuntada a la Falange. També s'hi va quedar interna. El primer dia de classe van hissar la bandera espanyola i els van fer cantar el «Cara al Sol», però no el van tornar a cantar fins a l'últim dia, quan la van baixar. Pilar Primo de Rivera, líder de la «Sección Femenina de Falange Española», va anar un cop a visitar-les.

En aquella escola no hi havia cap monja, però també es feien estudis religiosos. En canvi, cosa que li va estranyar, no

▶ de setembre (4)

▼ d'agost (7)

Araceli Pérez i Estaún

Maria Rodríguez i Pérez

Josep Baiget i Cabestany

Claustre Bernadó i Travesset

El Barça és masculista amb delictes

Dades sobre violència masculista

Mercè Bonany i Llorens

▶ de juliol (9)

▶ de juny (8)

▶ de maig (4)

▶ d'abril (4)

▶ de març (5)

▶ de febrer (4)

▶ de gener (4)

▶ 2017 (44)

▶ 2016 (46)

▶ 2015 (52)

▶ 2014 (12)

▶ 2013 (28)

▶ 2012 (60)

li feien la FEN (Formación del Espíritu Nacional), tan característica de l'època.

En aquesta escola també hi havia la germana de l'abat Just de Montserrat. La formació era bona i a la Mercè li va agradar molt. Les preparaven bé. A més, els dissabtes i els diumenges les deixaven sortir una estona; això sí, després de donar-los un llistat amb totes les activitats culturals recomanables —com conferències i exposicions—, que es feien a Barcelona. No els deien on havien d'anar, però els dilluns havien de fer un resum explicant què havien fet durant el cap de setmana.

El que més li agradava a la Mercè eren les activitats musicals. L'Escola tenia un conveni amb el Palau de la Música i cada quinze dies podien anar als concerts populars que es feien els diumenges a les onze del matí. L'Escola tenia reservats uns seients damunt de l'orquestra. Ella hi anava quasi sempre. Un dia que van arribar una mica tard —com que tothom sabia que hi anaven—, les van esperar una estona. El director, Eduard Toldrà, s'hi havia vingut però, quan van entrar, el públic les va xiular amb ganes.

A la residència d'aquesta escola només s'hi va estar dos dels tres anys que duraven els estudis. El tercer curs, com que la seva germana ja s'havia casat i vivia a Barcelona, se'n va anar a viure amb ella.

A part dels estudis, en aquella escola també els ensenyaven a menjar bé i a servir les taules. Els van fer aprendre a utilitzar els coberts de peix i a netejar les molles del pa de la taula, amb el seu estri corresponent, abans de menjar la fruita.

S'asseien en taules de sis i una de les noies havia d'anar a dinar amb les professores perquè poguessin comprovar que menjaven bé i que sabien servir. Dins del programa de formació també tenien classes de cuina.

La directora era una professional molt ben preparada que després se la van emportar a treballar per a una multinacional de Suïssa.

Deien missa cada dia, però no era obligada. Només havien de complir amb les oracions del final de la missa, que sí, eren obligatòries.

Per tenir el títol s'havia de fer el Servei Social i s'havia de presentar una canastreta de néixer amb roba de nadó. Com era costum de l'època, a ella també li van fer unes modistes i la van aprovar.

També s'havien de fer uns campaments. Les noies que estudiaven a la Normal els solien fer a Barcelona, però ella i

les seves companyes van poder escollir i van anar a Bera del Bidasoa, a la frontera amb França. S'hi va estar quinze dies i s'ho va passar molt bé. Al matí, després de baixar des del xalet on s'estaven fins al poble per resar les obligatòries oracions del final de la missa, tornaven a pujar per esmorzar i, cap a les onze del matí, se n'anaven cap al frontó del poble a fer gimnàs unes dues hores. Ella no va haver de portar els típics bombatxos sinó que ja li van deixar utilitzar uns shorts. Després els revisaven les habitacions, que havien d'estar impecables. A la tarda els feien dues hores de FEN i després, cançons. Però de cantar no en sabien gaire. També les van portar d'excursió. Quan la Mercè va acabar la carrera, va pujar a Solsona i la seva primera feina va ser substituir la Maria Corominas (que ja hem vist en aquest llibre) a **Sant Ponç**, quan va tenir el seu fill Ramon. Hi va estar molt bé però, com que feien el pantà, hi va tenir molta canalla: uns quaranta d'entre quatre i catorze anys. Hi anava amb el cotxe de línia, que parava a la carretera, i havia de baixar i pujar a peu fins a l'escola. Com que era una escola rural unitària, feien jornada intensiva. Ella es va haver d'inventar una mica el seu propi sistema de treball. Va decidir fer-ho per edats. Els explicava la lliçó per edats i els preguntava per edats. S'hi va estar dos mesos i encara va repartir la «llet dels americans».

Després va substituir la Mercè Augé (que també hem vist) a l'edifici dels Escolapis de Solsona on hi havia l'escola pública. Era l'escola en què hi havia tanta canalla, la comuna al final de la classe i l'aigua s'havia d'anar a buscar a la font de Sant Joan. Llavors ja eren tot nenes i era més fàcil que l'escola de **Sant Ponç** perquè no hi havia els pàrvuls.

Després va anar cap a Pegueroles, a Navès. Es va estar en una casa on la van tractar molt bé. Anava amb l'autobús, els dilluns al matí, fins a Cardona i allí l'esperava el senyor de La Saleta de Vilandeny, que era la casa on s'estava. I el dissabte la tornaven a acompanyar al mateix autobús per poder pujar a casa el diumenge. S'estava en aquella casa perquè tenien dos nens que anaven a l'escola. De material, en tenia poc: pupitres,

estufa, pissara, guix i algun mapa. Tenia uns vint nens i s'havia de preparar tot el material.

A la primavera, la canalla l'anava a buscar a la casa on s'estava i anaven tots junts cap a l'escola. A ella li feien por les serps, i els més entremaliats, per riure, sempre li feien bromes fent veure que n'hi havia alguna prop d'on passaven.

A Pegueroles també es va preocupar de la gent que no tenia el Certificat d'Estudis. Ella els va anar a veure casa per casa i els va informar perquè se'l poguessin treure. Encara ara li donen les gràcies.

Després va haver de tornar cap a **Sant Ponç**, però ja tenia el seu Seat 600. En aquest cotxe portava nou criatures entre nens i nenes. Alguns, quan ella els agafava, ja havien caminat més de mitja hora. El trajecte amb el cotxe resultava molt perillós quan nevava i ella corria molt risc de portar-los. Però ho feia. A vegades, no es veia ni per on passava la carretera. I els nens també jugaven a espantar-la una mica ensenyant-li els que ja havien sortit de la carretera i estaven a la cuneta.

També els va ensenyar a fer ganxet, fins i tot als nens. Algunes noies es van fer jerseis. El que més els va agradar va ser la típica «Marilyn» de ganxet, que es feia al voltant d'una botella i que es va posar molt de moda.

A **Sant Ponç**, va tenir un alumne de La Ribera que era molt entremaliat, però tenia molta gràcia. Un dia no el va poder renyar perquè la seva sortida la va fer riure molt: els xiquets encara escrivien amb ploma i tinta, i ell va fer una taca molt gran. Quan el va voler renyar, li va dir que havia fet el Mar Negre.

Durant aquests anys també va anar a la famosa excursió de Barcelona, que es va organitzar conjuntament amb les altres escoles del Solsonès. Alguns mestres i alguns alumnes van haver de baixar, fins a Manresa, drets dins el vehicle. Els faltava un autobús i els van dir que a Manresa ja en tindrien un altre, però no va ser així i van haver d'arribar fins a Barcelona drets. Per tornar ja en van tenir. Però com que ningú no sabia qui hi havia i qui no, perquè no estaven asseguts cadascú al seu lloc amb el seu company, quan ja arribaven es van adonar que faltava un nen. Van telefonar immediatament a la Policia. Aquests ja tenien cura del nen, però els van obligar a fer baixar dos mestres a buscar-lo. El nen havia marxat del grup sense avisar. Va ser un ensurt molt gran, però no va acabar malament.

Llavors, la Mercè es va casar amb el Josep Baiget i Cabestany (de qui també parlarem en aquest llibre), i va estar sis anys sense treballar a l'escola. Però va seguir portant els comptes de la central de telèfons que regentava la seva mare, perquè ja s'havia jubilat. A la Central, hi havia sis noies treballant-hi —les que passaven les conferències—, però ella, a les hores que li anava bé, feia els rebuts i les nòmines.

Durant aquests sis anys, la Mercè va tenir tres fills: l'Ester, la Mercè i el Ramon. Quan van ser més grandets, feia molta gràcia veure com tota la família feia excursions en bicicleta pel Solsonès.

Passats aquests anys, va demanar d'entrar a treballar a l'escola del Sagrat Cor de Solsona, on ja treballava el seu marit.

La van acceptar i el primer dia de classe va tenir quaranta-dos nens de set anys. Tot i que a l'escola rural també hi trobava avantatges, ella preferia no tenir tants nivells, perquè es podia preparar millor les classes. I perquè podia atendre millor els seus alumnes, ja que els podia dedicar més temps. S'hi va estar molts anys fent segon curs. Feia totes les assignatures menys la música —tot i que la podia fer perfectament perquè n'havia estudiat i sabia tocar el piano— i religió.

Una anècdota d'aquests anys va passar un dia que mossèn Torres se li va presentar a la classe. Quan va sentir que els preguntava si coneixien algun mossèn, ella ja va témer el pitjor.

Un xiquet li va dir que sí, que el seu pare. I mossèn Torres es va quedar ben parat.

Llavors ella li va explicar que el seu pare havia estat capellà però que se n'havia sortit. Tot va acabar bé.

Al Sagrat Cor tenien problemes econòmics, però els pares i mares, que s'hi van implicar molt, els van ajudar de manera important. Ells s'encarregaven de cobrar la sisena hora (quan només es feia en centres privats o concertats com el seu) i administraven els diners. Ells no cobraven més per fer aquesta hora i, a sobre, tenien més canalla. Amb l'escola pública Setelsis hi havia una certa pugna per la matriculació, però sempre eren ruqueries. La diferència, des del seu punt de vista, venia més per motius religiosos que per motius econòmics. També

hi podia influir el fet que al Sagrat Cor hi havia més nens catalans. La creació de l'Escola Llar de nens va afavorir el Sagrat Cor, perquè llavors els nens es quedaven interns a l'Escola Llar i anaven a classe al Sagrat Cor. N'hi havia pocs que anessin a Setelsis, perquè els hi havien d'acompanyar. Amb tot, també n'hi havia uns quants que ho feien. Les nenes van seguir quedant-se internes a les Monges.

Quan es va crear aquesta Escola Llar van haver de tancar algunes escoles rurals. Tot plegat ho va pagar el Departament d'Ensenyament.

Una nit es va calar foc en una habitació. Ella, des de casa, va veure les flames i va donar l'alarma. Per sort no va passar res de greu. El van controlar amb prestesa i, com que era divendres, quan el dilluns van tornar els nens, ja havia tornat tot a la normalitat. Van suposar que havien estat alguns alumnes de l'últim curs que havien fumat i, sense voler, havien calat foc als matalassos.

A la Mercè, el primer any d'EGB li va resultar molt pesat pel nou sistema de fitxes. Amb tot, l'aprenentatge dels conjunts els anava molt bé per aprendre a restar.

El que a ella li funcionava molt bé per fer-los aprendre les taules de multiplicar, que es feien durant el segon curs, era el sistema del partit de futbol: repartia els nens en dos equips i dibuixava una porteria a la pissarra. Llavors els preguntava de dos en dos i, com que sabia a quin nivell estava cada alumne, els escollia amb nivells similars. El que s'ho sabia marcava gol i el que no, perdia. Aquest sistema els agradava i s'esforçaven per fer gols. També es podia fer en altres assignatures, però ella l'utilitzava bàsicament per fer-los aprendre les taules.

Una de les seves activitats extraescolars preferides va ser ensenyar a tocar la flauta als alumnes. Alguns d'aquests nens, encara ara, toquen a l'orquestra Pantinfanjas o a la Cobla de Solsona. Els feia assajar cançons fàcils i relacionades amb l'època de l'any. En començar, preparaven el ball de bastons; per Nadal, una nadala; per Carnaval, la cançó del Bufi, i així durant tot el curs.

Del Sagrat Cor, la Mercè va passar a les Monges, on va fer tots els cursos menys cinquè i sisè. S'hi va estar fins que va fer els seixanta-cinc anys. Com que ella no es va poder jubilar als seixanta, li van permetre fer els últims cinc anys amb una reducció de jornada. Només feia música, religió i biblioteca. Havia de vigilar els nens, fer-los llegir i ensenyar-los a buscar informació per fer treballs. Aquesta tasca va ser la que li va resultar més pesada. Ella preferia fer classe.

El dia de final de curs, els seus alumnes, preparats per la professora Anna Moliner, li van dedicar una cançó. Com que li deien el nom i el cognom, alguns nens àrabs, després la saludaven dient-li «adéu» o «hola, Mercè Bonany», com si fos un nom compost.

Des que està jubilada, la Mercè —a part de tenir cura de les seves nétes, sempre que ha estat necessari—, s'ha vinculat moltíssim a l'Aula d'Extensió Universitària de Solsona, de la qual ha estat la primera presidenta.

Publicat per Mad Griff a 1:19

Etiquetes de comentaris: Records de mestres

Cap comentari:

Publica un comentari a l'entrada

Introdueix un comentari

Entrada més recent

Inici

Entrada més antiga

Subscriure's a: Comentaris del missatge (Atom)

